

Lave avlsværdital kan være godt!

Af Elina Paakala og Anders Fogh, NAV

Høje avlsværdital er som regel gunstige, men i forhold til de lineære eksteriørtal, som eksempelvis hasevinkel fra siden og bagpatteplacering, kan lave avlsværdital godt bringe racen i den rigtige retning.

På NAV's nye søgeside er optimum angivet på graferne for de lineære eksteriøregenskaber. For nogle egenskaber er optimum under 100, og det betyder, at lave lineære avlsværdital bidrager positivt til kropskapacitet, lemmer og yver. Du kan finde søgesiden på www.landbrugsinfo.dk/malke- kvaegavl -> "Søgning på tyre"

Forskel mellem avlsværdital og eksteriørtal

Afkomsinspektørerne bedømmer køernes udseende for over 20 lineære eksteriøregenskaber. Eksteriøregenskaberne bliver bedømt på en skala fra 1 til 9. Krydshøjde måles dog i centimeter. Disse registreringer er basis for de eksteriørtal, der bliver beregnet på staldgan-

gen, men de er også udgangspunktet, når NAV beregner avlsværdier for tyre og køer.

Det er vigtigt at skelne mellem eksteriørtal og avlsværdital for eksteriør. Eksteriørtal fortæller om koen eget udseende, mens avlsværdital fortæller om køens eller tyrens bidrag til afkommet. I nedenstående beskæftiger vi os kun med avlsværdital for de lineære eksteriøregenskaber.

Avlsmæssigt bedste dyr bringer racen i optimum

Målet med avlsarbejdet er at bringe racen i retning af den enkelte races avlsmål. Optimum varierer mellem egenskaber og racer. For mange egenskaber er optimal på 9, mens det for andre egenskaber ligger et sted i den lineære skala. De dyr, der avlsmæssigt er bedst, er dem der, parret med et gennemsnitligt dyr for racen, bringer afkommet i optimum.

For egenskaber med optimum

midt i skalaen betyder det, at det ikke nødvendigvis vil være de dyr, der selv er kåret i optimum, som får det mest positive bidrag til avlsværdital for kropskapacitet, lemmer eller yver.

Højt er ikke altid godt

For nogle egenskaber trækker avlsværdital under 100 således afkommet mod racens mål. Eksempelvis for bagpatteplacering. Generelt er bagpatterne tættere, end det er ønskeligt for alle racer – optimum er således lavere end racens gennemsnit. Køer eller tyre, som har avlsværdital for bagpatteplacering på 85, 73 og 74 for hhv. røde racer (RDC), Holstein og Jersey, får dermed det mest positive bidrag til avlsværditallet for yver fra bagpatteplacering. I figur 1 er vist eksempel på markeringen af optimum, for lemmer for en given tyr.

I tabel 1 er angivet racernes optimum og den optimale avlsværdi for alle de lineære eksteriøregenskaber. De andre egenskaber, hvor

Figur 1 Optimum for de lineære avlsværdital for yver angivet med hvide cirkler for en Holsteintyr

Malkeorganer					
Foryvertilhæftning	114	Løs			Fast
Bagyverhøjde	114	Lav			Høj
Bagyverbredde	113	Smal			Bred
Yverbånd	112	Svagt			Stærkt
Yverdybde	118	Dybt			Højt
Pattelængde	113	Korte			Lange
Pattetykkelse	103	Tynde		○	Tykkere
Forpatteafstand	100	Vidtslåede			Tættslåede
Bagpatteafstand	102	Vidtslåede	○		Tættslåede
Yverbalance	105	Bagtungt		○	Fortungt

Tabel 1. Optima og tilsvarende avlsværdier for røde racer, Holstein og Jersey. 130+ angiver, at optimum er højere end 130

	Røde racer		Holstein		Jersey	
	Optimum på kåringskala	Avlsværdi i optimum	Optimum på kåringskala	Avlsværdi i optimum	Optimum på kåringskala	Avlsværdi i optimum
Kropskapacitet						
Krydshøjde	142	117	148	115*	129	130+
Kropsdybde	6	118	6	104*	6	105
Brystbredde	5,5	125	5	95*	5	113
Malkepræg	5,5	124	6	126*	7	130+
Overlinje	7	130+	7	123*	7	130+
Krydsbredde	5	104	5,5	104*	6	126
Krydsretning	5	90	5	104*	5	91
Lemmer						
Hasevinkel, side	5	93	5	94	5	59
Hasevinkel, bag	8	130+	8	130+	9	130+
Hasekvalitet	9	130+	9	130+	9	130+
Knoglebygning	7,5	130+	8	130+	9	130+
Klowvinkel	7	130+	6,5	130+	6,5	130+
Yver						
Foryver	9	130+	9	130+	9	130+
Bagyverhøjde	9	130+	9	130+	9	130+
Bagyverbredde	9	130+	9	130+	9	130+
Yverbånd	9	130+	8	130+	9	130+
Yverdybde	9	130+	9	130+	9	130+
Pattelængde	5,5	120	5,5	114	5,5	130+
Pattetykkelse	6	130+	5	104	6	130+
Forpatteplacering	8	130+	8	130+	7,5	130+
Bagpatteplacering	5	85	5	73	5	74
Yverbalance	5	100	5	87	5	100

* Optimum i avlsmålet for racen.

optimum er lavere end det nuværende niveau, er krydsretning (RDC, Jersey), hasevinkel fra siden (alle racer) og yverbalance (Holstein).

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)